

МОНИТОРИНГ НА ОТРАВЯНИЯТА С ПЕСТИЦИДИ В ГЕРМАНИЯ: ОТГОВОРИ НА ЧЕСТО ЗАДАВАНИ ВЪПРОСИ

В публикация на Германския федерален институт за оценка на риска (BfR¹) се съобщава, че това е институцията, която има законовия мандат да събира и да оценява данни за отравянията в Германия и да докладва по тази тема на обществеността. BfR си сътрудничи по тази задача с централните за отравяния на федералните провинции в Германия и Дружеството за клинична токсикология (Gesellschaft für Klinische Toxikologie e. V. - GfKT). В BfR се създава национален регистър на отравянията, за да може в бъдеще новите рискове от отравяния да бъдат идентифицирани по-рано. Необходимо е правно основание за установяване на този регистър, който трябва да бъде създаден и одобрен от германския Федерален парламент и Федералния съвет на Германия. Доклади за случаи на отравяния, свързани с експозиция на пестициди, са били събрани и оценени в пилотно проучване, с оглед да се демонстрира по-бързото откриване от регистъра на рискове от отравяне. BfR вече е регистрирал всички случаи, които лекарите и личните лекари съобщават на института на законово основание, включително отравяния и предполагаеми случаи, свързани с пестициди (продукти за растителна защита и биоциди). В публикацията се отбелязва, че понастоящем експозицията на пестициди представлява около 8% от общо около 5000 сигнала, получавани всяка година. Оценката на данните от пилотния проект е показала, че са постъпили общо 2647 запитвания (с 2808 засегнати лица), във връзка с контакт с пестициди по време на периода на проучването, от май 2018 г. до февруари 2019 г. - което е около 1,4 % от общия брой обаждания - предимно за биоциди (75,7 %) и по-рядко за продукти за растителна защита (17,5%). Доклади за свързани с пестициди случаи, регистрирани от BfR въз основа на медицински доклади в периода 2011-2020 г. са се отнасяли предимно до професионални експозиции. В групата на пестицидите, включваща и биоциди, повечето от съобщените здравословни нарушения са били причинени от контакт с дезинфектанти в очите.

В разгледаната публикация BfR е събрал подобрани въпроси и отговори относно мониторинга на отравяния с пестициди в Германия.

По темата, **какво са пестицидите** е обяснено, че този термин обикновено се използва в разговорната реч като синоним на термина „продукти за растителна защита“, които се използват за целев контрол на вредни организми. В Европейския съюз (ЕС) пестицидите са разделени в две категории, според целта на тяхната употреба: продукти за растителна защита (ПРЗ) и биоциди. Докато ПРЗ се използват

¹ BfR - Bundesinstitut für Risikobewertung

главно за контрол на вредители по растенията, биоцидите се използват срещу организми, които са опасни за хората или животните, или които увреждат различни материали. Хербициди, фунгициди и инсектициди са най-известните групи ПРЗ. Дезинфектанти и агенти за контрол на вредители са най-известните групи биоциди. Когато се извършва мониторинг на отравянията, не винаги е възможно даден случай да се отнесе към биоциди или ПРЗ, тъй като наименованията на продуктите са регистрирани непълно и някои групи продукти и активни вещества се използват и в двете категории. За медицински грижи и за документиране на токсичните ефекти не е от значение дали даден продукт се използва при растения или в домакинството. Официалната класификация, използвана за международно хармонизирано кодиране на медицински диагнози (ICD-10), не прави разлика между растителна защита и биоциди.

В публикацията е представено **кой събира данни за отравянията в Германия**. Лекарите, които лекуват пациенти със заболявания, за които се предполага, че са резултат от експозиция на опасни вещества и смеси, докладват за тези случаи на VfR по анонимен начин. Ако контактът (експозиция) е осъществен в рамките на компетентността на търговско сдружение Berufsgenossenschaft² или Unfallversicherungsträger³, или на обществена застрахователна институция за злополуки, например на работното място или в училище, Berufsgenossenschaft или общественият застраховател за злополуки поемат задължението за уведомяване. В допълнение към законоустановените уведомления, VfR включва и доброволни уведомления (напр. от самите засегнати пациенти) в базата данни за отравяния на VfR. Федералните щати дават съвети на хората, които имат запитвания за отравяния или съмнения за отравяне, през седем компютъра. Всяко запитване се документира и записва в бази данни на компютъра. Чрез компютрите се докладват на VfR констатациите, които са от общо значение за даването на съвети относно заболявания, свързани с различни вещества. Допълнителна информация за случаите на отравяне може да бъде намерена в информационната система на Федералния здравен мониторинг.

В публикацията се разглежда въпроса **как за в бъдеще рисковете от отравяне могат да бъдат идентифицирани по-рано и по-точно**. В Германия VfR отговаря за националната оценка на отравянията, като работи в сътрудничество с Немскоезично дружество по клинична токсикология (Gesellschaft für Klinische Toxikologie e. V. - GfKT). Въвеждане на национален регистър, в който всички доклади за случаи да се обединяват непрекъснато, ще предложи значително подобрен преглед на честотата на отравянията в страната и по-ранно откриване на рисковете от отравяне. Това ще даде възможност да се отговаря много по-лесно, по-бързо и по-точно на официални

² Професионална/търговска асоциация, която носи отговорност за индустриална безопасност и застраховка

³ Държавна структура, отговаряща за задължителното застраховане срещу злополуки

запитвания към VfR, относно случаи на отравяне. Това включва и национални задължения за докладване до Комисията на ЕС и Световната здравна организация (СЗО) за отравяне с биоциди или продукти за растителна защита. Освен това, националният регистър на отравянията ще предоставя подробни данни по научни въпроси.

Дискутирано е и това, **какво е направеното до момента за въвеждане на национален регистър на отравянията.** VfR е провел пилотно проучване с Германското федерално министерство на околната среда, опазването на природата и ядрената безопасност на Германия, Дружеството по клинична токсикология и данни от компютрите, от април 2017 г. до октомври 2019 г., което тества обединяването на докладите за случаи на отравяне от всички компютри в Германия и VfR. Като част от проекта е успешно тествано функционирането на национален регистър на отравянията в сътрудничество между VfR, Дружеството по клинична токсикология и компютрите. Като пример, в проекта са включени данни от компютърни запитвания, относно проблеми като пестициди, електронни цигари и хранителни добавки. Регистрирани, оценени и анализирани са общо 5495 случая.

В публикацията е описано и **какви изисквания трябва да бъдат изпълнени за национален регистър на отравянията към VfR.** Според оценката на правно становище, поръчано от VfR, е необходимо законово основание за проекта, което трябва да бъде създадено и одобрено от германския федерален парламент и федералния съвет на Германия. Този закон трябва да описва задачите на регистъра и участващите страни - в допълнение към VfR, по-специално федералните министерства и компютрите. Освен това трябва да се регламентира защитата на данните на пациентите, чиито заболявания се включват в регистъра. Следователно, участващите федерални министерства трябва да се споразумеят как да продължат със следващите стъпки.

Разгледано е и **какви констатации за отравяне с пестициди могат да бъдат направени от окончателния доклад на пилотно проучване** за създаване на национална система за мониторинг. В подпроекта „Пестициди“ на пилотното проучване за основаване на национален мониторинг на отравянията, между май 2018 г. и февруари 2019 г. са събрани общо 2 808 случая, в които е бил осъществен контакт с компютрите, относно възможна или потвърдена експозиция на продукт за растителна защита или биоцид. Това съответства на около 1,4% от случаите, събрани от компютрите. При това не са извършени оценки, свързани с активни вещества или токсикологично значими съставки по този проект. От случаите, документирани в проекта, 75,7% са били биоциди (главно препарати за борба с вредителите) и 17,5% са били продукти за растителна защита. За 6,8% от случаите не е било възможно да бъдат причислени към една от тези две групи.

В публикацията е отразено също, **каква информация за отравяне с пестициди може да бъде получена от задължението за медицинско докладване в съответствие с германския Закон за химикалите.** В допълнение към ограничените във времето данни от пилотния проект, докладите, които бяха представени на VfR като част от задължението за медицинско уведомяване, съгласно Закона за химикалите. VfR е регистрирал тези съобщения за случаи в националната база данни за отравяния. Регистрираните в VfR случаи на отравяния с продукти за растителна защита и биоциди се отнасят почти изключително до професионална употреба. Често са засегнати очите (особено при дезинфектанти, пръскани в очите), последвано от контакт с кожата или вдишване на изпарения. В повечето от тези случаи се наблюдават само леки симптоми (оценка според Poisoning Severity Score⁴).

Разгледан е и въпроса **дали броят на регистрираните от VfR случаи на отравяне с пестициди в Германия е представителен.** Преобладаващата част от докладите за отравяния, изпратени до VfR, са направени от застрахователна асоциация на работодателя, която поема отговорността за докладване, в случай на експозиция на работното място. Не е известно доколко докладите на лекарите са пълни. В момента VfR не приема, че броят на случаите, изброени в анализа, е представителен за отравянията с пестициди в Германия.

В публикацията се съобщава, че информационната система на Федералния здравен мониторинг предоставя **допълнителни данни за сериозни отравяния с пестициди, в допълнение към случаите, регистрирани в VfR.** Болнично лечение и летални резултати поради „токсични ефекти на пестициди“ според диагностичния код на ICD-10, са представени в две таблици в публикацията. Не е възможно да се направи разграничаване между отравяния с продукти за растителна защита и биоциди. През 10 годишния период 2010-2019 год. са документирани 242 смъртни случая, поради експозиция на пестициди, като повечето от тях са от експозиция на инсектициди. През разглеждания период 94% от записаните случаи на пестициди (228 смъртни случая) според статистиката за причината за смъртта, се приписват на диагнозата „умишлено самонараняване“ (самоубийство).

Публикацията разяснява **защо VfR регистрира значително по-малко случаи от Информационните центрове за отравяния.** Според правното становище, задължението за медицинска отчетност съгласно Закона за химикалите е ограничен до „заболявания“, причинени от продукти, които са предмет на този закон. От приблизително 250 000 консултации, регистрирани от немски компютри всяка година,

⁴ Poisoning Severity Score е класификация, разработена в съвместен проект на Международна програма за химическа безопасност (IPCS) и Шведската информационна служба за отрови, с подкрепата на Европейската асоциация на центрoвете по токсикология и клиничните токсиколози и Европейската комисия. Тя предоставя стандартизирана скала за степенуване на тежестта на остро отравяне въз основа на наблюдаваните признаци и симптоми.

около 25% са случаи с продукти, които биха могли да подлежат на законово задължение за докладване. По-голямата част от случаите обаче представляват предполагаеми отравяния, т.е. контакти (експозиции), които не водят до сериозни последици за здравето. Тези случаи често не изискват медицинско лечение или лекуващият лекар не счита експозицията за заболяване, което трябва да бъде докладвано. Данните от компютрите се докладват на VfR само в изключителни случаи: в съответствие със Закона за химикалите, от компютрите се докладва на VfR „за знания, придобити в хода на тяхната работа, които са от общо значение за консултиране относно заболявания, свързани с вещества“.

Понастоящем няма цялостно задължение за това, данните от компютрите да уведомяват VfR за всички случаи на отравяне или предполагаеми случаи. В хода на изграждането на националния регистър на отравянията, изискванията за уведомяване ще бъдат значително разширени.

Източник:

Monitoring of Pesticide Poisoning in Germany: Answers to Frequently Asked Questions, VfR FAQ of January 10, 2022, VfR FAQ of January 10, 2022

<https://www.bfr.bund.de/cm/349/monitoring-of-pesticide-poisoning-in-germany-answers-to-frequently-asked-questions.pdf>

Други информации в областта на пестицидите и тяхното влияние могат да бъдат намерени на интернет страницата на ЦОРХВ: <http://corhv.government.bg/?cat=29>

Изготвил:

Д-р Ирена Богоева

нач. отдел ЗРХЗХ, дирекция ОРХВ

07.10.2022 год.

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

